

RAHVUSVAHELISTES ÄRITEHINGUTES VÄLISRIIGI AMETIISIKUTELE ALTKÄEMAKSU ANDMISE VASTU VÕITLEMISE KONVENTSIOON

Vastu võtnud läbirääkimiskonverents 21. novembril 1997

Preambul

Konventsiooniosalised,

arvestades, et altkäemaks on rahvusvahelistes äritehingutes, sealhulgas kaubandus ja investeringud, laialdaselt levinud nähtus, mis tekitab tõsiseid moraalseid ja poliitilisi probleeme, kahjustab häid valitsemistavasid ja majandusarengut ning moonutab rahvusvahelise konkurentsi tingimusi;

arvestades, et rahvusvahelistes äritehingutes toimepandavate altkäemaksukuritegude vastu võitlemine on kõikide riikide ühine vastutusala;

võttes arvesse Majanduskoostöö ja Arengu Organisatsiooni (OECD) nõukogu 23. mail 1997 vastuvõetud rahvusvahelistes äritehingutes toimepandavate altkäemaksukuritegude vastu võitlemist käsitlevat läbivaadatud soovitus K(97)123/FINAL, milles muu hulgas nõutakse tõhusaid meetmeid, et tõrjuda ja vältida rahvusvaheliste äritehingute käigus välisriigi ametiisikutele altkäemaksu andmist ning selle vastu võidelda, ja eelkõige niisuguste altkäemaksukuritegude kohest tõhusat ja kooskõlastatud kriminaalõiguslikku reguleerimist, mis on kooskõlas nimetatud soovitusel sätestatud kokkulepitud ühiste põhinõuete ning iga riigi jurisdiktsiooni ja muude õiguspõhimõtetega;

hinnates muid viimase aja arengusuundumusi, mis edendavad rahvusvahelist üksteisemõistmist ja koostööd võitluses ametiisikutele altkäemaksu andmise vastu, sealhulgas Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni, Maailmapanga, Rahvusvahelise Valuutafondi, Maailma Kaubandusorganisatsiooni, Ameerika Riikide Koostööorganisatsiooni, Euroopa Nõukogu ja Euroopa Liidu tegevust;

hinnates ettevõtjate ja nende liitude, ametiühingute ja muude valitsusväliste organisatsioonide jõupingutusi altkäemaksukuritegude vastu võitlemisel;

tunnustades valitsuste rolli rahvusvahelistes äritehingutes üksikisikutelt ja ettevõtjatelt altkäemaksu küsimise tõkestamises;

tunnistades, et selles valdkonnas edu saavutamise nõuab lisaks siseriiklikele jõupingutustele ka mitmepoolset koostööd, kontrolli ja järelevalvet;

tunnistades, et konventsiooniosaliste võetavate meetmete samaväärsuse saavutamine on konventsiooni peamine eesmärk, mis eeldab konventsiooni ratifitseerimist ilma eranditeta, mis võiksid seda samaväärsust mõjutada, on kokku leppinud järgmises:

Artikkel 1

Välisriigi ametiisikule altkäemaksu andmise kuritegu

1. Iga konventsiooniosaline võtab vajalikud meetmed, et tunnistada oma õigusaktidega kriminaalkorras karistatavaks teoks iga isiku alusetu rahalise või muu hüve tahtlik pakkumine, lubamine või andmine otse või vahendajate kaudu välisriigi ametiisikule või kolmandale isikule, et ametiisik teeks ametiülesannete täitmisel mingi teo või hoiduks selle tegemisest, mille tulemusel nimetatud isik saab või säilitab rahvusvahelises äritegevuses äritegevusega seotud või muid ebaseaduslikke soodustusi.

2. Iga konventsiooniosaline võtab vajalikud meetmeid, et tagada, et välisriigi ametiisikule altkäemaksu andmise kuriteos osalemine, sealhulgas kihutamine, kaasaaitamine ja soodustamine, või selleks loa andmine on kriminaalkorras karistatav tegu. Välisriigi ametiisikule altkäemaksu andmise katse ja salajase kokkulepe sõlmimine altkäemaksu andmiseks on samasugused kriminaalkorras karistatavad teod nagu selle konventsiooniosalise ametiisikule altkäemaksu andmise katse ja salajase kokkulepe sõlmimine altkäemaksu andmiseks.

3. Lõigetes 1 ja 2 sätestatud kriminaalkorras karistatavaid tegusid nimetatakse edaspidi "välisriigi ametiisikule altkäemaksu andmine".

4. Käesolevas konventsioonis on:

a) *välisriigi ametiisik* – isik, kes on välisriigis nimetatud või valitud ametikohale, kus ta teostab seadusandliku-, täidesaatva- või kohtuvõimu ülesandeid; isik, kes täidab välisriigi, sealhulgas avalik-õigusliku asutuse või riigi osalusega äriühingu avalikku ülesannet; ja avalik-õigusliku rahvusvahelise organisatsiooni ametiisik või esindaja.

b) *välisriik* – hõlmab kõiki valitsuse tasandeid ja allüksusi riiklikust kuni kohalikuni;

c) *ametiülesannete täitmisel mingi teo tegemine või sellest hoidumine* – ametiisiku positsiooni kasutamine olenemata sellest, kas see kuulub ametiisiku pädevusse.

Artikkel 2

Juriidiliste isikute vastutus

Iga konventsiooniosaline võtab vajalikud meetmed, et kehtestada oma õiguspõhimõtete kohaselt juriidiliste isikute vastutus välisriigi ametiisikule altkäemaksu andmise eest.

Artikkel 3

Karistused

1. Välisriigi ametiisikule altkäemaksu andmise eest karistatakse tõhusate, proportsionaalsete ja hoiatavate kriminaalkaristustega. Karistuste kohaldamise ulatus peab olema võrreldav konventsiooniosalise enda ametiisikute suhtes kohaldatavate karistuste ulatusega altkäemaksukuritegude eest ja füüsiliste isikute osas peab see sisaldama vabaduskaotust, mis võimaldab tõhusat vastastikuse õigusabi andmist ja väljaandmist.
2. Kui konventsiooniosalise õigussüsteemis ei kohaldata juriidiliste isikute suhtes kriminaalvastutust, tagab konventsiooniosaline, et juriidiliste isikute suhtes rakendatakse välisriigi ametiisikutele altkäemaksu andmise eest tõhusaid, proportsionaalseid ja hoiatavaid mittekriminaalseid karistusi, sealhulgas rahalisi karistusi.
3. Iga konventsiooniosaline võtab vajalikud meetmed, et sätestada altkäemaksu ja välisriigi ametiisikule altkäemaksu andmise tagajärjel saadud tulu või vara, mille väärtus vastab niisugusele tulule, arestimine ja konfiskeerimine või võrreldava mõjuga rahaliste karistuste kohaldamine.
4. Iga konventsiooniosaline kaalub täiendavate tsiviilõiguslike või halduskaristuste kehtestamist isiku suhtes, kellele võib määrata karistusi välisriigi ametiisikule altkäemaksu andmise eest.

Artikkel 4

Jurisdiktsioon

1. Iga konventsiooniosaline võtab vajalikud meetmed, et kehtestada jurisdiktsioon välisriigi ametiisikule altkäemaksu andmise suhtes, kui see tegu on toime pandud täielikult või osaliselt tema territooriumil.
2. Iga konventsiooniosaline, kelle jurisdiktsiooni alla kuulub süüdistuse esitamine oma kodanikele välismaal toime pandud kriminaalkorras karistatavate tegude eest, võtab vajalikud meetmed, et kehtestada oma jurisdiktsioon välisriigi ametiisikule altkäemaksu andmise suhtes samade põhimõtete alusel.
3. Kui käesolevas konventsioonis kriminaalkorras karistatava teona määratletud teo suhtes omab jurisdiktsiooni mitu konventsiooniosalist, peavad asjaomased konventsiooniosalised

ühe osalise taotlusel omavahel nõu, et otsustada, kelle jurisdiktsioon on süüdistuse esitamiseks kõige asjakohasem.

4. Iga konventsiooniosaline kontrollib, kas kehtiva jurisdiktsiooni alus on välisriigi ametiisikutele altkäemaksu andmise vastu võitlemiseks tõhus ja kui ei ole, võtab parandusmeetmeid.

Artikkel 5

Jõustamine

Välisriigi ametiisikule altkäemaksu andmise uurimine ja selles süüdistuse esitamine toimub iga konventsiooniosalise kohaldatavate normide ja põhimõtete kohaselt. Uurimist ja süüdistuse esitamist ei või mõjutada riiklikud majandushuvid, võimalik mõju suhtele teise riigiga või asjaga seotud füüsiliste või juriidiliste isikute maine.

Artikkel 6

Aegumistähtjad

Välisriigi ametiisikule altkäemaksu andmise kuriteo suhtes kohaldatavad aegumistähtjad peavad olema piisavalt pikad, et läbi viia nimetatud teo uurimine ja süüdistuse esitamine.

Artikkel 7

Rahapesu

Iga konventsiooniosaline, kes rahapesuga seotud õigusaktide kohaldamisel on määratlenud oma riigi ametiisikule altkäemaksu andmise või tema poolt altkäemaksu võtmise eelkuriteona, määratleb samal viisil ka välisriigi ametiisikule altkäemaksu andmise või tema poolt altkäemaksu võtmise, olenemata altkäemaksu andmise kohast.

Artikkel 8

Raamatupidamisarvestus

1. Tõhusaks võitlemiseks välisriigi ametiisikule altkäemaksu andmise vastu võtab iga konventsiooniosaline vajalikud meetmed oma raamatupidamis- ja äridokumente, raamatupidamisaruannete avaldamist ning raamatupidamis- ja auditeerimisstandardeid käsitlevate õigusaktide raames, et keelata nende õigusaktide kohaldamisalasse kuuluvatel äriühingutel topeltraamatupidamine, raamatupidamisväliste või ebapiisavalt määratletud tehingute tegemine, olematute kulude kirjendamine, ebatäpselt määratletud objektiga

kohustuste kirjendamine ja valedokumentide kasutamine, mille eesmärk on anda altkäemaksu välisriigi ametiisikule või sellist altkäemaksu andmist varjata.

2. Iga konventsiooniosaline kehtestab tõhusad, proportsionaalsed ja hoiatavad tsiviil-, haldus- või kriminaalkaristused niisuguste äriühingute tegevusetuse ja võltsingute osas, mis on seotud nende äriühingute raamatupidamis- ja äridokumentidega, raamatupidamisaruannete ja bilansiga.

Artikkel 9

Vastastikune õigusabi

1. Iga konventsiooniosaline annab teisele konventsiooniosalisele oma seaduste ja asjassepuutuvate rahvusvaheliste lepingute ja kokkulepete alusel võimalikult suures ulatuses kiiret ja tõhusat õigusabi konventsiooniosalise algatatud kriminaaluurimiste ja -menetluste läbiviimiseks, mis on seotud käesoleva konventsiooni kohaldamisalasse kuuluvate kriminaalkorras karistatavate tegudega ja käesoleva konventsiooni kohaldamisalasse kuuluvate väärtegude menetlustega, mille konventsiooniosaline on algatanud juriidilise isiku suhtes. Taotluse saanud konventsiooniosaline teavitab taotlevat konventsiooniosalist igasugusest täiendavast teabest või täiendavatest dokumentidest, mida vajatakse õigusabitaotluse toetuseks ja taotluse korral õigusabitaotluse menetlemise hetkeolukorrast ja tulemusest.

2. Kui konventsiooniosaline seab õigusabi andmise tingimuseks, et tegu on kriminaalkorras karistatav mõlemapoolselt, loetakse see tingimus täidetuks, kui tegu, mille puhul abi taotletakse, kuulub käesoleva konventsiooni kohaldamisalasse.

3. Konventsiooniosaline ei või pangasaladuse hoidmise põhjendusega keelduda vastastikuse õigusabi andmisest kriminaalasjades, mis kuuluvad käesoleva konventsiooni kohaldamisalasse.

Artikkel 10

Väljaandmine

1. Välisriigi ametiisikule altkäemaksu andmist loetakse konventsiooniosaliste õigusaktides ja konventsiooniosaliste vahelistes väljaandmislepingutes kriminaalkorras karistatavaks teoks, mille puhul kohaldatakse väljaandmist.

2. Kui konventsiooniosaline, kes seab väljaandmise tingimuseks väljaandmislepingu olemasolu, saab väljaandmistootluse teiselt konventsiooniosaliselt, kellega ta ei ole sõlminud

väljaandmislepingut, võib ta välisriigi ametiisikule altkäemaksu andmise kuriteos pidada käesolevat konventsiooni väljaandmise seaduslikuks aluseks.

3. Iga konventsiooniosaline võtab vajalikke meetmeid, et tagada, et ta võib oma kodanikke välja anda või et ta võib esitada oma kodanikele süüdistuse välisriigi ametiisikule altkäemaksu andmise kuriteos. Konventsiooniosaline, kes keeldub täitmast taotlust anda välja välisriigi ametiisikule altkäemaksu andmises süüdistatav isik üksnes põhjusel, et see isik on tema kodanik, esitab asja oma pädevatele asutustele süüdistuse esitamiseks.

4. Välisriigi ametiisikule altkäemaksu andmises süüdistatav isik antakse välja tingimustel, mis on sätestatud iga konventsiooniosalise siseriiklikes õigusaktides ning kohaldatavates rahvusvahelistes lepingutes ja -kokkulepetes. Kui konventsiooniosaline seab väljaandmise tingimuseks, et tegu on kriminaalkorras karistatav mõlemapoolselt, loetakse see tingimus täidetuks, kui tegu, mille alusel väljaandmist taotletakse, kuulub käesoleva konventsiooni artikli 1 kohaldamisalasse.

Artikkel 11

Vastutavad ametiasutused

Konsulteerimist käsitleva artikli 4 lõike 3, vastastikust õigusabi käsitleva artikli 9 ja väljaandmist käsitleva artikli 10 kohaldamiseks teavitab iga konventsiooniosaline OECD peasekretäri asutusest või asutustest, kes vastutavad asjaomaste taotluste esitamise ja vastuvõtmise eest ja kes tegutsevad nendes küsimustes selle konventsiooniosalise teabekanalina, ilma et see piiraks muid konventsiooniosaliste vahel sõlmitud kokkuleppeid.

Artikkel 12

Kontroll ja järelevalve

Konventsiooniosalised teevad käesoleva konventsiooni täielikuks rakendamiseks loodud süstemaatilise järelevalve programmi elluviimisel koostööd. Kui konventsiooniosalised ei ole konsensuse alusel otsustanud teisiti, tehakse seda rahvusvahelistes äritehingutes altkäemaksu vastu võitlemise OECD töögrupi raames selle volituste kohaselt või selle ülesandeid täitva järglasasutuse raames selle volituste kohaselt ning konventsiooniosalised kannavad programmi kulud selle asutuse suhtes kohaldatavate eeskirjade kohaselt.

Artikkel 13

Allkirjastamine ja ühinemine

1. Kuni jõustumiseni on käesolev konventsioon avatud allakirjutamiseks kõikidele OECD liikmetele ja kolmandatele riikidele, kes on kutsutud rahvusvahelistes äritehingutes altkäemaksu andmise vastu võitlemise OECD töögrupi täisosalisteks.
2. Jõustumise järel on käesolev konventsioon ühinemiseks avatud kõikidele OECD liikmetele, kes ei ole konventsioonile alla kirjutanud või kes on rahvusvahelistes äritehingutes altkäemaksu andmise vastu võitlemise OECD töögrupi või selle ülesandeid täitva järglasasutuse täisosalisel. Iga niisuguse liikme osas, kes ei ole konventsioonile alla kirjutanud, jõustub konventsioon kuuekümnendal päeval pärast selle ühinemiskirja hoiuleandmise kuupäeva.

Artikkel 14

Ratifitseerimine ja hoiulevõtja

1. Käesolevale konventsioonile allakirjutanud osalised võtavad selle vastu, kiidavad heaks või ratifitseerivad oma riigi õigusaktide kohaselt.
2. Vastuvõtmis-, heakskiitmis-, ratifitseerimis- või ühinemiskiri antakse hoiule OECD peasekretäri kätte, kes tegutseb käesoleva konventsiooni hoiulevõtjana.

Artikkel 15

Jõustumine

1. Käesolev konventsioon jõustub kuuekümnendal päeval pärast kuupäeva, kui viis riiki kümnest dokumendi DAF/IME/BR(97)18/FINAL (vt lisa) kohaselt suurima ekspordiosaga riigist, kelle eksport moodustab vähemalt kuuskümmend protsenti nende kümne riigi kogueksportist, on andnud hoiule oma vastuvõtmis-, heakskiitmis- või ratifitseerimiskirja. Iga konventsioonile allakirjutanud osalise suhtes, kes on kirja hoiule andnud pärast nimetatud jõustumist, jõustub konventsioon kuuekümnendal päeval pärast kirja hoiuleandmist.
2. Kui pärast 31. detsembrist 1998 ei ole konventsioon lõike 1 kohaselt jõustunud, võib iga vastuvõtmis-, heakskiitmis- või ratifitseerimiskirja hoiule andnud konventsioonile allakirjutanud osaline kirjalikult teatada hoiulevõtjale oma valmisolekust nõustuda konventsiooni jõustumisega lõike 2 kohaselt. Konventsioon jõustub niisuguse allakirjutanu suhtes kuuekümnendal päeval pärast seda, kui sellise deklaratsiooni on hoiule andnud vähemalt kaks konventsioonile allakirjutanud osalist. Iga konventsioonile allakirjutanud osalise suhtes, kes on deklaratsiooni hoiule andnud pärast nimetatud jõustumist, jõustub konventsioon kuuekümnendal päeval pärast kirja hoiuleandmist.

Artikkel 16

Muutmine

Iga konventsiooniosaline võib esitada käesoleva konventsiooni muudatusettepanekuid. Muudatusettepanek esitatakse hoiulevõtjale, kes edastab selle teistele konventsiooniosalistele vähemalt kuuskümmend päeva enne konventsiooniosaliste koosoleku kokkukutsumist, kus muudatusettepanekut arutatakse. Konventsiooniosaliste konsensuse alusel vastuvõetud muudatus või konventsiooniosaliste konsensuse alusel otsustatud muul viisil vastuvõetud muudatus jõustub kuuekümnendal päeval pärast kõikide konventsiooniosaliste ratifitseerimis-, vastuvõtmis- või heakskiitmiskirja hoiuleandmist või muudel asjaoludel, mille konventsiooniosalised võivad kindlaks määrata muudatuse vastuvõtmise ajal.

Artikkel 17

Konventsioonist väljaastumine

Konventsiooniosaline võib käesolevast konventsioonist välja astuda, esitades selle kohta hoiulevõtjale kirjaliku teate. Niisugune väljaastumine jõustub ühe aasta möödumisel teate kättesaamisest. Pärast väljaastumist jätkub koostöö konventsiooniosaliste ja väljaastunud konventsiooniosalise vahel kõikide pooleliolevate abitaotluste ja väljaandmiste osas, mis on esitatud enne väljaastumise kuupäeva.

LISA

OECD EKSPORDI STATISTIKA

OECD EKSPORT			
	1990–1996	1990– 1996	1990–1996
	(miljonites USA dollarites)	OECD koguprotse nt	Kümne suurima protsent
Ameerika Ühendriigid	287 118	15,9%	19,7%
Saksamaa	254 746	14,1%	17,5%
Jaapan	212 665	11,8%	14,6%
Prantsusmaa	138 471	7,7%	9,5%

Ühendkuningriik	121 258	6,7%	8,3%
Itaalia	112 449	6,2%	7,7%
Kanada	91 215	5,1%	6,3%
Korea ¹	81 364	4,5%	5,6%
Madalmaad	81 264	4,5%	5,6%
Belgia/Luksemburg	78 598	4,4%	5,4%
Kümme suurimat kokku	1 459 148	81,0%	100%
Hispaania	42 469	2,4%	
Šveits	40 395	2,2%	
Rootsi	36 710	2,0%	
Mehhiko ¹	34 233	1,9%	
Austraalia	27 194	1,5%	
Taani	24 145	1,3%	
Austria*	22 432	1,2%	
Norra	21 666	1,2%	
Iirimaa	19 217	1,1%	
Soome	17 296	1,0%	
Poola ^{1**}	12 652	0,7%	
Portugal;	10 801	0,6%	
Türgi*	8027	0,4%	
Ungari**	6795	0,4%	
Uus-Meremaa	6663	0,4%	
Tšehhi Vabariik***	6263	0,3%	
Kreeka*	4 606	0,3%	
Island	949	0,1%	
OECD kokku	1 801 661	100%	

Märkused:

* 1990–1995;

** 1991–1996;

*** 1993–1996

Allikas: OECD, ¹ IMF

Belgia ja Luksemburg: Belgia ja Luksemburgi osas on olemas ainult mõlema riigi ühendatud kaubandusstatistika. Kui Belgia või Luksemburg annab hoiule oma vastuvõtu-, heakskiitmis- või ratifitseerimiskirja või kui Belgia ja Luksemburg mõlemad annavad hoiule oma vastuvõtu-, heakskiitmis- või ratifitseerimiskirjad, loetakse konventsiooni artikli 15 lõike 1 kohaldamisel, et üks riikidest, kes on kümne suurima eksportija hulgas, on oma kirja hoiule andnud ja mõlema riigi ühine eksport arvestatakse 60% hulka nende kümne riigi ühisest kogueksportist, mis on aluseks käesoleva sätte kohaselt toimuvale jõustumisele.